

Özgün araştırma

Program Çıktılarının Mezunlar Tarafından Algılanan Karşılama Düzeyi, Eğitim ile İş Memnuniyetlerinin ve İş Bulma Sürelerinin Mezuniyet Yıllarına Göre Karşılaştırılması: Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Nuray ALACA¹, Hande KABA²

Gönderim Tarihi: 01 Ekim 2021

Kabul Tarihi: 16 Ocak 2022

Basım Tarihi: 30 Nisan, 2022

Erken görünüm tarihi: 24 Mart, 2022

Öz

Amaç: Mevcut çalışmanın amacı; Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'nden (ACU-FTR) yeni mezun olan öğrenciler ve eski mezun öğrencilerin amaç, vizyon, misyon ile program çıktılarının algılanan karşılama düzeyini, eğitim ve iş hayatı hakkındaki memnuniyetlerini ve iş bulma sürelerini karşılaştırmaktır.

Gereç ve Yöntemler: ACU-FTR'den yeni mezun olmuş 52 öğrenci ve en az altı ay önce bölümümüzden mezun olan 252 eski mezun öğrenci çalışmaya katılım sağladı. Bölüm akreditasyon kurulu tarafından oluşturulmuş olan online mezuniyet anketi mezunlara doldurtuldu. Anket, bölüm amaç, vizyon, misyon ile program çıktılarının algılanan karşılama düzeyini ve eğitim ile iş hayatı hakkındaki memnuniyetlerini içermektedir.

Bulgular: Eski mezunların (5-8 senelik mezun) şu anda bir işyerinde çalışıyor olma durumu ($p=0,009$) ve lisansüstü eğitime katılma durumu yeni mezunlara göre daha yüksek idi ($p<0,001$). İş arama süresi yeni mezunlarda (1-2 senelik), yedi-sekiz senelik mezunlara göre daha fazlaydı ($p=0,050$). Yeni mezunların ACU-FTR bölümünden memnuniyeti, amaç, vizyon, misyon ile program çıktılarının algılanan başarısı diğer mezunlara göre daha yüksek idi ($p=0,001$ - $p<0,001$). Mezunların, mezuniyet yılı ile mesleki memnuniyeti ($r=-0,154$, $p=0,040$), çalışma memnuniyeti ($r=0,211$, $p=0,005$) ve iş bulma süresi ($r=0,179$, $p=0,017$) arasında düşük derecede ilişki bulunurken, mesleği isteyerek seçme ile iş bulma süresi arasında düşük derecede ilişki bulundu ($r=0,241$, $p=0,001$). Mesleki memnuniyetleri ile ACU-FTR genel memnuniyet ($r=0,347$, $p<0,001$) ve amaçların ortalaması ($r=0,360$, $p<0,001$) orta derecede ilişkili idi.

Sonuç: Sonuç olarak ACU-FTR bölümü öğrencilerinin program çıktılarının amaç, vizyon, misyon ve algılanan karşılama düzeyi yüksek iken bu yükseklik yeni mezunlarda daha fazla oranda belirlenmiştir. Eski mezunların şu anda bir işyerinde çalışıyor olma durumu, lisansüstü eğitime katılma oranı yüksek iken iş arama süreleri daha kısa olarak saptanmıştır. Mezuniyet yılı arttıkça, mesleki memnuniyetinin ve iş arama süresinin düşük olduğu görülürken, isteyerek mesleği seçen kişilerin iş arama süresi kısalmıştır. Mesleki memnuniyeti yüksek olan kişilerin ACU-FTR bölümü genel memnuniyeti ve amaçların algılanan başarıma düzeyi ise daha yüksektir.

Anahtar kelimeler: Eğitim, Fizyoterapist, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, İş, Memnuniyet, Mezun, Program Çıktısı

¹Nuray ALACA (Sorumlu Yazar). Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, 0216 5004181, E-posta: nuray.alaca@acibadem.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3034-9388

²Hande KABA. Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, 0216 5004444, E-posta: hande.kaba@acibadem.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0363-9710

Original Research

Comparison of Perceived Achievement Level of Program Outputs by Graduates and Education/Job Satisfaction, According to the Graduation Years: Acibadem Mehmet Ali Aydınlar University, Department of Physiotherapy and Rehabilitation

Nuray ALACA¹ , Hande KABA

Submission Date: 01nd October, 2021

Acceptance Date: 16nd January, 2022

Pub.Date: 30th April, 2022

Early View Date: 24th March, 2022

Abstract

Objective: The aim of the current study was to comparison of the aim, vision, mission and perceived achievement level of program outputs and their satisfaction with education and work life and job seeking duration, of the new graduated students which has not yet started working and formerly graduated students from Acibadem Mehmet Ali Aydınlar University Physiotherapy and Rehabilitation Programme (ACU-PTR). **Materials and Methods:** New graduated 52 students from ACU-PTR and 252 formerly graduated physiotherapists which has graduated at least 6 months ago participated in the study. The online graduation questionnaire created by the department of accreditation board was filled by the graduates. Questionnaire contained programme's aims, vision, mission and perceived achievement level of program outputs and their satisfaction with in education and work life.

Results: Status of currently working in a workplace ($p=0.009$) and participation in graduate education ($p<0.001$) of former graduates (5-8 years graduate) were higher than new graduated students. Job seeking duration was longer in recent graduates (1-2 years) than in graduates of seven-eight years ($p=0.050$). The satisfaction of the new graduates from the ACU- FTR and success of the aim, vision, mission and perceived achievement level program outcomes were higher than the other graduates ($p=0.001$ - $p<0.001$). While there was a low correlation between the graduation year and job satisfaction ($r=-0.154$, $p=0.040$), job satisfaction ($r=0.211$, $p=0.005$) and job search time ($r=0.179$, $p=0.017$), a low degree of correlation was found between choosing a profession voluntarily and seeking a job ($r=0.241$, $p=0.001$). Job satisfaction was moderately associated with ACU-FTR overall satisfaction ($r=0.347$, $p<0.001$) and mean goals ($r=0.360$, $p<0.001$).

Conclusion: As a result, while the programme aim, vision, mission and perceived achievement level of program outputs of the students of the ACU-FTR were high, this level was especially determined at a higher rate in the new graduates. While the rate of former graduates currently working in a workplace and participating in graduate education is high, job search times are found to be shorter. As the graduation year increased, it was observed that job satisfaction and job search were lower, while the job search time of people who chose the profession voluntarily were shorter. People with higher job satisfaction had higher overall satisfaction with the ACU-FTR department and perceived achievement of goals.

Keywords: *Education, Physiotherapist, Physiotherapy and Rehabilitation, Job, Satisfaction, Graduate, Program Output*

¹**Nuray ALACA (Corresponding Author).** Acibadem Mehmet Ali Aydınlar University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, 0216 5004181, E-mail: nuray.alaca@acibadem.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3034-9388

²**Hande KABA.** Acibadem Mehmet Ali Aydınlar University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, 0216 5004181, E-mail: hande.kaba@acibadem.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0363-9710

Giriş

Dünya Fizik Tedavi Konfederasyonu, 1999 yılında fizyoterapistler için kullanılmak üzere genel bir tanım benimsemiştir. Bu tanıma göre; fizyoterapistler, bireylere ve dolayısıyla toplumlara fonksiyonel yeteneğin geliştirilmesi, sürdürülmesi ve geri kazandırmasına yönelik yaşam boyu hareket etmeyi içeren hizmetler sunmaktadır (World Confederation for Physical Therapy, 1999). Dünya Fizik Tedavi Konfederasyonu'nun tanımı daha yakından incelendiğinde; fizyoterapi ve rehabilitasyon (FTR) bilim dalının değişen doğasına ve uygulama alanlarındaki farklılıklara değinmediği görülmektedir. Sürekli değişen ve kendini yenileyen fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitimi; mesleki eğitim, uygulama ve araştırmanın bütünleştirilmesini içerir (Richardson, 1993). Ayrıca, FTR eğitim müfredatının tasarımı; ülkenin kültürel, tarihi, politik, ekonomik ve çevresel bağlamda değişen doğasını da dikkate almalıdır (Broberg ve dig., 2003). Fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitimindeki çalışmalar ve ortaya konulan farklılıklar, eğitim kurumlarını; öğretimlerinin altında yatan varsayımları netleştirmeye ve mevcut müfredat tasarım modellerine eleştirel olarak bakmaya zorlamaktadır (Higgs, Hunt, Higgs ve Neubauer, 1999; Turnbull, 1994; Shepard, Jensen, 1990; Ohman, Hagg ve Dahlgren, 1999). Son dönemde, kurumların olağan bir uygulama olarak performans göstergelerini raporlanma taleplerinin yükselmesi, bu eleştirel bakışın özellikle artmasına neden olmaktadır (Peterson ve Einarson, 2001; Quinn, Lemay, Larsen ve Johnson, 2009).

Eğitim müfredatlarının gözden geçirilmesinde çok sayıda değerlendirme aracı kullanılabilir ve kullanılan araçlar da genellikle birbirlerini tamamlarlar. Değerlendirmelerde; öğretim, araştırma ve program misyonlarına uygun faaliyetler açısından girdi ile çıktılarının sayısal karşılaştırmasını içeren objektif yaklaşımlar ve (García-Aracil ve Palomares-Montero, 2010) paydaşların algıları ile memnuniyetlerini değerlendiren subjektif yaklaşımlar kullanılmaktadır (Duque, 2014). Çalışmalarda; öğrenme başarısı ile öğrencilerin algıladıkları öğrenme ve memnuniyet arasında yüksek korelasyon olduğu bildirilmiştir (Gray ve Dileroto, 2016; Richardson ve Swan, 2003). Bu nedenle; özellikle bölümle fiziksel bir ilişkileri olmayan mezun öğrencilerin algılanan öğrenme ve memnuniyetlerini araştırmak önemli olabilir. Ek olarak; eğitimde kalite arttırılmak isteniyorsa verilen eğitim hakkında geri bildirimler almak önem taşımaktadır. Literatürde, sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin memnuniyet düzeyleri ve etkiyen faktörleri inceleyen çeşitli çalışmalar (Fontaine, 2014; d'Souza, Karkada, Parahoo ve Venkatesaperumal, 2015; Ulusoy, Arslan,

Öztürk ve Bekar, 2010) mevcuttur. Bununla birlikte, özellikle fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin eğitim aldıkları kurum ve eğitim programları ile ilgili memnuniyet düzeylerini ve algıladıkları öğrenmeyi inceleyen çok az sayıda çalışma bulunmaktadır (El Ansari, 2003; Erden, 2015).

Fizyoterapi ve rehabilitasyonda (FTR) eğitimin amacı; sağlık hizmetlerinde profesyonel hizmet (fizyoterapist ve/veya yönetici olarak) vermeye yetkin, mesleği sürdürmek için gerekli bilgi, beceri, mesleki düşünce, davranış ve tutuma sahip fizyoterapistler yetiştirmektir. Eğitimin amacı göz önünde bulundurulduğunda, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünden mezun olan öğrencinin ulusal ve uluslararası mesleki talepleri karşılama amacıyla gerekli tüm hususlar ulusal çerçeve müfredatına dahil edilmelidir. Her ülkenin fizyoterapi eğitiminden beklentileri farklılık göstereceğinden, eğitim müfredat çerçeveleri de farklılık göstermektedir (Chartered Society of Physiotherapy & Council for Professions, 1996; Krause, Viljoen, Nel ve Joubert, 2016). Türkiye Yüksek Öğrenim Kurulu; fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitiminin geliştirilmesi ve standart hale getirilmesi amacıyla 2016 yılında FTR Ulusal Çekirdek Eğitim Programını yayınlamıştır ("Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Çekirdek Eğitim Programı," 2016). Her FTR eğitim müfredatı bu yeterliliklere uymakla yükümlüdür. Bununla birlikte; eğitim programının kendine özgü amacı, vizyonu, misyonu ve mezununun elde etmesini hedeflediği bilgi, beceri ve yetkinlikler bulunmaktadır. Şekil 1'de gösterildiği gibi eğitim programlarının oluşturulması ve geliştirilmesi için; meslek tanımları, çekirdek eğitim programları ile birlikte misyon ve vizyonlarını belirlenmesi gerekmektedir. Bu misyon, vizyon ve meslek tanımlarına uygun olarak eğitim programı, mezunun nasıl olmasını istiyorsa buna uygun olarak program çıktıları saptamalıdır. Saptadığı program çıktılarının spesifik olanlarını ve kritik olanlarının hangilerinin temel disiplin veya çekirdek disiplinle vereceğini planlamalı ve dersleri oluşturmalıdır. Oluşturulan dersler ve derslerin öğrenim çıktıları; program çıktıları, vizyon, misyon, meslek tanımı ve ulusal çerçeve eğitim programı ile ilişkisi birbirinden kopmamalıdır. Bu şekilde eğitim ve uygulamanın gerekleri belirlenip profesyonel fizyoterapistler yetiştirilebilir (Krause, Viljoen, Nel ve Joubert, 2016). Misyon bir eğitim programının temel görevini belirtir. Vizyon ise gelecekte arzulanan konum, hayal edilen noktadır. Amaçlar ise kurumun gerçekleştirmek ve ulaşmak istediği sonuçları ifade etmektedir. Amaçlar aynı zamanda vizyon ve misyon ile ilişkili, uyumlu ve tutarlı olmak durumundadır. Bu amaçlar doğrultusunda da program çıktıları oluşturulur ve tüm bu aşamalar

herkes tarafından ulaşılabilir biçimde topluma açık olmalıdır. Bu açıdan ele alındığında eğitim kurumunun her bir üyesi, kurumunun misyonu, vizyonu ve amaçlarını bilmesi, anlaması ve o doğrultuda hareket etmesinin çok önemli olduğu ileri sürülmektedir (Taş, Çiçek ve Yastioğlu, 2019, Krause, Viljoen, Nel ve Joubert, 2016; Özkan, 2015). Bunun yanında eğitim programının; vizyon, misyon, amaç ve program çıktılarının gerçekçi bir şekilde oluşturup oluşturmadığını ölçmesi ve mezunlarının bu sonuçlara ulaştığını göstermesi önemlidir.

Sonuç odaklı düşünme şeklinde özetlenebilecek olan çıktıya dayalı eğitim programı; öğrencileri eğitim programlarının sonunda sergileyecekleri bilgi ve becerilere göre değerlendiren bir eğitim yaklaşımıdır ve program çıktıları ile çerçevesi belirlenmektedir. Program çıktıları; eğitim programı içerisinde neyin öğretileceğine ve neyin değerlendirileceğine kılavuzluk eder (Harden, Crosby, Davis ve Friedman, 1999). Ek olarak, mezun olan öğrencilerin hangi becerilere sahip olacaklarını da belirtir (Özdemir, Acuner, Akalın, Tanrıöver, İzbirak ve Ercan, 2018). Bir eğitim programında program çıktısı hazırlarken eğitimcilerin “Nasıl bir insan istiyoruz? Yetiştireceğimiz öğrencilerin sahip olması gereken nitelikler nelerdir?” diye soru sorması ve bu sorunun sonucuna göre eğitim programının çıktılarını belirlemesi gerekmektedir. Bir program sonunda yetiştireceğimiz öğrencilerin sahip olması beklenen bilgi, becerileri ve yeterliliklerini tanımlayan öğrenme ürünleri eğitim programının program çıktısını oluşturmalıdır. Program çıktılarının özellikleri aşağıda belirtilmektedir:

- Üst düzey öğrenme ürünlerini (uygulama, analiz, değerlendirme, sentez) tanımlar
- Geneldir. Uzun sürede gerçekleşir
- Birden fazla ders ile ilişkili olabilir
- Doğrudan gözlenip ölçülemez
- Derslerin öğrenme çıktılarının belirlenmesine rehberlik eder
- Yeterlilik gösteren ifadeler ile bitmelidir (--ebilme)
- Bilgi, beceri, tutum ve değeri içerir. (Türkiye yeterlilikler çerçevesi, 2021; Yüksek Öğretim Kalite Kurulu, 2021; Arsal, 2021).

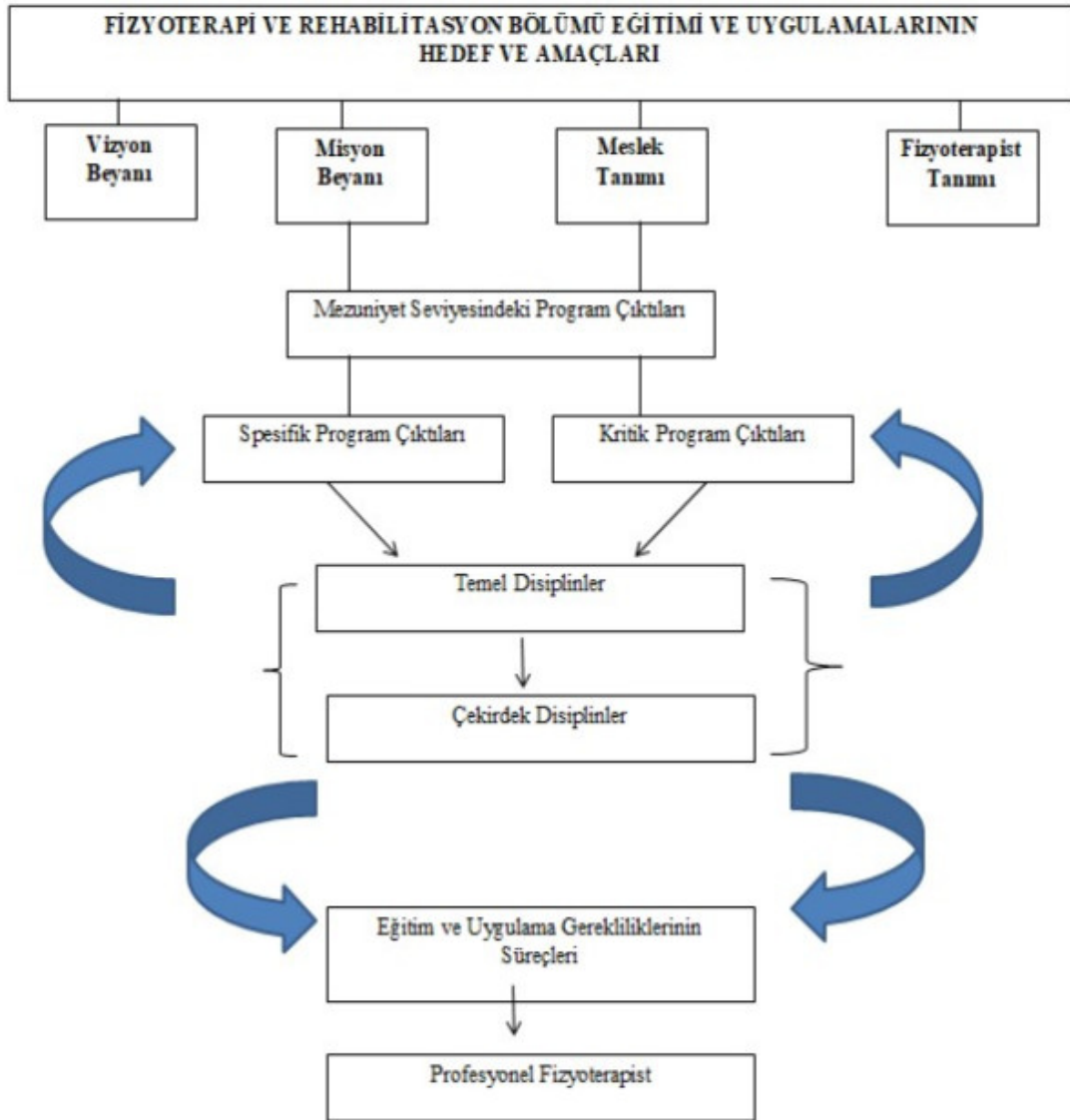
Eğitim programının yukarıdaki özelliklere sahip program çıktılarına ulaşım ulaşmadığının belirlenmesi önem taşımaktadır. Fizyoterapistlik mesleğinin her geçen gün daha fazla tercih ediliyor olması ve mezun sayısının gittikçe artması eğitim planlarının yeniden

değerlendirilmesini ve başarısının sorgulanmasını zorunlu hale getirmektedir. Bununla birlikte, (Gürses, Alemdaroğlu ve Tanriverdi, 2014) çalışma hayatında yıllar geçirildikçe mesleki memnuniyet ve algılanan öğrenme düzeylerinde değişim olabileceği de düşünülmelidir. Ayrıca mezunların iş bulabilme durumu, iş memnuniyetleri ve çalışma alanlarının mezun yıllarına göre değişimi sonuç odaklı eğitim programının aşamaları ile ilişkilendirilerek bu ölçütlerde değişim ile gelişime yol açabilir. Yukarıda belirtilen ki bilgiler ışığında mevcut çalışmanın amacı; Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü’ndeki (ACU-FTR) henüz çalışma hayatına başlamamış yeni mezun öğrenciler ile farklı zamanlarda mezun olan eski mezun öğrencilerin bölümün eğitim amacı, vizyonu, misyonu ve program çıktıları hakkındaki fikirlerini öğrenmek ve öğrenciler tarafından algılanan karşılama düzeyini araştırmaktır. Ek olarak; mezun öğrencilerin şu anki durumu (eğitim ve iş), eğitim ile iş hayatı hakkındaki memnuniyetlerinin, iş bulma sürelerinin yıllara göre farklılık içerip içermediğinin belirlenmesi ve tüm bu sonuçların birbiri ile ilişkisini araştırmak da çalışmanın diğer amacını oluşturmaktadır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma prospektif olarak yapılan kohort bir çalışma olup çalışma için Acıbadem Üniversitesi ve Acıbadem Tıbbi Araştırma Etik Kurulu’ndan etik onam alındı (Etik kurul numarası= 2020-25/14, Etik kurul tarihi: 03.12.2020) Çalışma kapsamında değerlendirmeler Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü’nde Aralık 2020-Ağustos 2021 arasında yapıldı. Çalışmaya alınan öğrencilerden Helsinki bildirgesi çerçevesinde yazılı onam alındı. Araştırmaya; ACU-FTR’den yeni mezun olmuş 60 öğrenci (2020-2021 yılı mezunu) ve daha önceki yıllarda mezun olan 376 eski mezun öğrenci alınması planlandı. Mezun olan öğrencilerin çalışmaya katılabilmesi için mezuniyetlerinin üzerinden en az altı ay geçmesi ve en az üç yılı ACU-FTR’de okumuş olması şartı arandı. Tüm mezunlar; a) Yeni mezun, b) 1-2 senelik mezun, c) 3-4 senelik mezun, d) 5-6 senelik mezun ve e) 7-8 senelik mezun olarak beş gruba ayrıldı ve karşılaştırmalar bu şekilde yapıldı. Ayrıca, “b, c, d, ve e” şıklarındaki mezun öğrenciler “eski mezun” grubu olarak tek bir grup olarak da kabul edildi. Son sınıftan yeni mezun olan öğrencilerin anket değerlendirmeleri, mezuniyet işlemlerinin başlatılmasından on beş gün sonra toplamda bir hafta içinde maillerine anket formu göndererek tamamlandı. Eski mezun öğrencilerin verileri ise öğrencilere sosyal

medyadan anket ulaştırılarak ve/veya telefonla ulaşılarak toplandı. Bölüm akreditasyon kurulu tarafından Google Formlar ile oluşturulmuş olan online mezuniyet anketi; bölümün eğitim amacı, vizyon ve misyonunu sorgulamaktadır. Ek olarak; program çıktılarının öğrenciler tarafından algılanan karşılama düzeyini ve eğitim ile iş hayatındaki mesleki memnuniyetlerini de içermektedir. Ankette sorduğumuz bölümün amaç, vizyon, misyon ve program çıktıları Tablo 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1. Fizyoterapistler için genel bir eğitim ve öğretim programı çerçevesinin oluşturulması.

Roh, Kim ve Tangkawanich’in (2016) çalışmalarında yer alan, öğrenci tarafından algılanan öğrenmeyi ölçen anket yöntemi mevcut çalışmada da kullanıldı. Ankette bulunan tüm sorular, Likert skalası ile (0-10) değerlendirildi. Onlu Likert skalası kullanılırken değerler; “0=hiç yeterli değil, 10=çok yeterli.” şeklinde kabul edildi. Ayrıca; Likert Skalasının değerleri; “0-2=çok düşük, 3-4=düşük, 5-6=orta, 7-8=yüksek, 9-10=çok yüksek” düzey olarak da sınıflandırıldı. Yüksek değerler öğrencilerin algıladığı karşılama düzeyini, daha iyi olarak gösterirken, düşük değerler ise karşılama düzeyinin kötüleştiğini bildirmektedir (Kaba ve Alaca, 2019).

Mezunlarımıza uygulanan ankette Tablo 1’de görülen amaç, vizyon, misyon ile ve program çıktılarının karşılama düzeyi 0-10 arasında Likert skalası ile sorulduktan sonra öğrencilerin cinsiyet, yaş, mezun yılı, şu anda çalışma durumu, hangi alanda çalıştığı, şu anda eğitim alıp almadığı (lisanüstü, kurs, eğitim almama), mezun olduktan sonra ne kadar sürede iş bulduğu (ay), iş ortamından memnun olup olmadığı, bölümün tercih sırasını, ACU-FTR eğitiminden genel memnuniyetini (0-10, 0=hiç memnun değilim, 10=çok memnunum), ACU-FTR bölümünün eğitimi meslek hayatında kullanabilme memnuniyeti (0-10, 0=hiç memnun değilim, 10=çok memnunum) soruldu. Ek olarak açık uçlu sorular da ankete eklendi. Anket cevaplarında en az üç mezun aynı konudan bahsetmişse bu konu kaydedildi. Bu sorular aşağıdaki gibi oluşturuldu:

- ACU-FTR bölümünün sizce güçlü yönleri nelerdir?
- ACU-FTR bölümünün sizce iyileştirmeye ihtiyaç duyduğu yönleri nelerdir?
- Meslek, iş hayatı ve ACU-FTR eğitimi ile söylemek istediğiniz ek öneriler ve eleştirileriniz nelerdir?

İstatistik analizinde SPSS paket istatistik programının 21.0 (Statistical Package for the Social Sciences Inc; Chicago, IL, ABD) sürümü kullanıldı. Verilerin normal dağılıma uygunluğunun tespiti için “Shapiro Wilk Testi” uygulandı. Sayısal veriler aritmetik ortalama, standart sapma verileri ayrı olarak ifade edildi. Ayrıca frekans ve yüzdeleri gösterildi. Cinsiyet gibi kategorik verilerin anket verileri ile karşılaştırılması “ki-kare testi” ile yapıldı. Mezun yıllarına göre anket verileri tek yönlü varyans analizi “ANOVA” ve post hoc olarak Tukey testi karşılaştırıldı. Parametreler arası ilişki düzeyi; “Pearson korelasyon analizi” kullanılarak değerlendirildi. Korelasyon katsayısı (r) 0,7 ve üzeri: yüksek, 0,3-0,7 arası: orta ve 0,3 altı: düşük olarak değerlendirildi (Ratner, 2009). Tüm analizlerde $p \leq 0,05$ (iki yönlü)

değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Tablo 1. Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Amaçları, Vizyon, Misyon ve Program Çıktıları.

Amaçlar	
Amaç 1	Temel teorik bilgiler ışığında hastaya uygulanacak farklı tedavi tekniklerini iyi bir değerlendirme altyapısının yardımı ile etik biçimde uygulayan sağlık profesyonellerini yetiştirmektir.
Amaç 2	Yeni uygulamalara açık, mesleğinde gelişmeleri takip eden ve multidisipliner ekip çalışmasına önem veren sağlık profesyonellerini yetiştirmektir
Amaç 3	Ulusal Platformlarda mezunları tercih edilen sağlık profesyonellerini yetiştirmektir
Misyon	Evrensel ve kültürel değerler ışığında, teknolojik ve bilimsel gelişmeleri takip eden; yaşam boyu öğrenme, öğretme ve iletişim becerilerine sahip; hem teorik hem de uygulamalı eğitim ve öğretimi mesleki hayatta en üst seviyede kullanabilen; araştırma ve eğitim alanlarında toplum yararına çalışan ve yaşam kalitesinin geliştirilmesinde etkin olan; etik değerlerden ödün vermeden mesleki hak ve sorumluluklarını bilen ve uygulayan fizyoterapistler yetiştirmektir.
Vizyon	Ulusal ve uluslararası standartlarda eğitimi ile bu platformlarda mezunları tercih edilen; eğitim, araştırma ve hizmette öncü; Türkiye'nin en iyi fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümlerinden biri olmaktır.
Program Çıktısı (PÇ)	
PÇ 1	Temel tıp bilimleri ve klinik bilimler ile ilgili kuramsal ve uygulamalı bilgileri fizyoterapi ve rehabilitasyon alanında kullanabilme becerisini geliştirir.
PÇ 2	Fizyoterapi ve rehabilitasyona ait ölçme ve değerlendirme metotlarını kullanarak, hasta/sağlıklı birey üzerinde gereken analizleri yapabilecek temel kuramsal ve uygulamalı meslek bilgisini kazanır. Değerlendirme ile ilgili kazanılan bilgileri hasta tedavisi ile ilişkilendirir. Elde ettiği bilgileri ise etkin ve güvenli bir şekilde belgeler.
PÇ 3	Fizyoterapi ve rehabilitasyonda ve bunu destekleyen alanlarda kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanarak, uygulama sürecinde şartlara göre klinik analiz yaparak, bunları eleştirel bir yaklaşımla bütünleştirir, problem çözme ve karar alma için kullanır.
PÇ 4	Fizyoterapi ve rehabilitasyon uygulamaları ile ilgili çağdaş yöntemleri ve araçları seçip, yorumlama, kullanma ve geliştirme becerisini kazanır.
PÇ 5	Birey ve toplum sağlığına yönelik konularda yeterli bilgiye sahip olup koruyucu/geliştirici fizyoterapi programları oluşturur.
PÇ 6	Bireysel ve ekip olarak etkin biçimde çalışabilme becerisine ve mesleğini evrensel etik prensipler çerçevesinde uygulama bilincine sahip olur.
PÇ 7	Hayat boyu öğrenme prensibini benimser. Araştırma yapma, bilim ve teknolojik gelişmeleri takip etme, yorumlama ve yeni fikirler geliştirme becerisi kazanır.
PÇ 8	Mesleki görev, uygulama ve sorumluluklarının evrensel ve toplumsal boyutlardaki etkilerini ve hukuksal sonuçlarını kavrar. Kalite yönetimi, çevre ve kültürel değerlerin korunması, iş sağlığı ve güvenliği konularında bilinçli hareket eder.
PÇ 9	Meslektaşları, hastaları ve toplum ile etkin iletişim (sözlü ve yazılı) kurma becerisine sahip olur. Mesleki gelişmeleri takip edebilmek için İngilizceyi en az Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyinde kullanır.
PÇ 10	Alanında bilgiye ulaşmak, yaygınlaştırmak için güncel bilişim ve iletişim teknolojilerini en az "Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde" bilgisayar yazılımını etkin biçimde kullanır.

Bulgular

Çalışmaya; ACU-FTR bölümünden yeni mezun olmuş 52 öğrenci ve daha önceki yıllarda bölümümüzden mezun olan 252 mezun (toplam mezun sayısının % 67,02'isi) katıldı. Mezunların demografik bilgileri ve mevcut iş ile eğitim durumları Tablo 2'de gösterilmektedir. Mezuniyetlerinin üzerinden 5-8 sene geçmiş mezun öğrencilerin şu anda bir işyerinde çalışıyor olma ($p= 0,009$, tablo 2) ve lisansüstü eğitime devam etme durumu yeni mezunlara göre daha yüksek olarak saptandı ($p<0,001$, tablo 2). İş arama süresi ise bir-iki senelik mezunlarda yedi-sekiz senelik mezunlara göre daha uzun idi ($p= 0,050$, tablo 2).

Mezuniyetlerinin üzerinden 7-8 sene geçmiş mezun öğrencilerin ACU-FTR bölümünü tercih etme sırası diğer mezunlara göre daha üst seviyelerdeydi ($p<0,001$, tablo 3). Yeni mezun öğrencilerin ACU-FTR bölümünün eğitiminden memnuniyeti ve amaç, vizyon, misyon ile program çıktılarının öğrenciler tarafında algılanan karşılama düzeyleri, eski mezun öğrencilere göre daha yüksek düzeyde saptandı ($p= 0,001$ - $p<0,001$, tablo 3). Amaç, misyon ve vizyon ile ilgili sorulara verilen değerler ile program çıktılarında verilen değerlerin ortalamaları, eski mezun öğrencilerin tümünde sekiz ile dokuz puan arasında değişmekteydi. Program çıktılarının değerlendirmesine daha ayrıntılı bakıldığında özellikle ekip içinde etkin çalışma ve araştırma yapma oranının yine aynı grupta ortalama 9 puanın üstünde olduğu gözlemlendi (tablo 3). Eski mezun öğrenciler arasında en düşük program çıktısı değerlerini ise İngilizce (6-7 puan) ve bilgisayar (7-8 puan) durumlarını bildiren program çıktısı 9 ve program çıktısı 10'du (tablo 3).

Mezunların eğitimden memnuniyeti; programın amaç, misyon, vizyon değerleri ve program çıktılarının ilişkisi Tablo 4'de gösterilmektedir. Mezunların, mezun oldukları yıl ile mesleki memnuniyetleri ($r= -0,154$, $p=0,040$), çalışma memnuniyetleri ($r= 0,211$, $p=0,005$) ve iş arama süreleri ($r= 0,179$, $p=0,017$) arasında düşük derecede korelasyon bulundu. Mesleği isteyerek seçme ile iş arama süresi arasında da yine düşük derecede bir ilişki olduğu saptandı ($r= 0,241$, $p=0,001$, tablo 4). Öğrencilerin, mesleki memnuniyetleri ile ACU-FTR bölümünde okumuş olmaktan duyulan genel memnuniyetleri ($r= 0,347$, $p<0,001$) arasında orta derecede ilişki vardı. Ayrıca, yine mesleki memnuniyetleri ile program amaçları ($r= 0,360$, $p<0,001$) arasında da orta derecede ilişki saptandı. Fizyoterapist olarak çalışmaktan duyulan memnuniyet ile iş arama süresi ($r= -0,189$, $p=0,009$) arasındaki ilişki düzeyi düşüktü. Ek olarak; fizyoterapist olarak çalışma memnuniyeti ve misyon arasında da düşük düzeyde bir

ilişki görüldü ($r = -0,179$, $p = 0,017$). ACU-FTR bölümünde okumuş olmaktan duyulan genel memnuniyet ile amaçlara verilen değerlerin ortalaması ($r = 0,858$, $p < 0,001$) ve program çıktılarına verilen değerlerin ortalaması ($r = 0,710$, $p < 0,001$) yüksek seviyede ilişkili olarak belirlendi. Genel memnuniyet ile vizyon ($r = 0,680$, $p < 0,001$) ve misyon ($r = 0,665$, $p < 0,001$) değerleri arasında da orta seviyede bir ilişkili saptandı. Amaçların ortalaması, vizyon, misyon ve program çıktılarının ortalaması ise birbirleri ile yüksek seviyede ilişkili idi ($r = 0,843-0,934$, $p < 0,001$).

Tablo 2. Mezunların demografik bilgileri ve iş bulma durumları.

Parametreler	Son Sınıf yeni mezun öğrenciler	1-2 senelik mezun	3-4 senelik mezun	5-6 senelik mezun	7-8 senelik mezun	Tüm mezunlar	P	
Öğrenci sayısı	60	120	120	80	56	376		
Ankete katılan öğrenci sayısı n (%)	52 (% 86,66)	76 (% 63,33)	93 (% 77,50)	44 (% 55,00)	39 (% 69,64)	252 (% 67,02)	0,006	
Cinsiyet n (%)								
	<i>Kadın</i>	44 (% 86,30)	65 (% 85,50)	76 (% 81,70)	30 (% 68,20)	26 (% 66,70)	197 (% 78,17)	0,029
	<i>Erkek</i>	7 (% 13,70)	11 (% 14,50)	17 (% 18,30)	14 (% 31,80)	13 (% 33,30)	56 (% 21,83)	
Yaş (ortalama ± standart sapma)	21,53 ± 0,64	23,25 ± 4,89	24,89 ± 5,44	26,64 ± 5,98	29,03 ± 4,85	24,69 ± 5,31	<0,001*	
Çalışma Durumu n (%)								
	<i>Çalışıyor</i>	-	67 (% 88,20)	89 (% 95,70)	44 (% 100,00)	39 (% 100,00)	239 (% 94,84)	0,009*
	<i>Çalışmıyor</i>	-	9 (% 11,80)	4 (% 4,30)	0 (% 0,00)	0 (% 0,00)	13 (% 5,15)	
Hangi alanda çalışıyor n (%)								
	<i>Genel FTR-Ortopedik rehabilitasyon</i>	-	30 (% 39,50)	47 (% 50,50)	21 (% 47,70)	20 (% 51,30)	116 (% 46,03)	<0,001
	<i>Pediyatrik rehabilitasyon</i>	-	17 (% 22,40)	19 (% 20,40)	4 (% 9,10)	3 (% 7,70)	43 (% 17,06)	
	<i>Sporcu rehabilitasyon</i>	-	6 (% 7,90)	14 (% 15,10)	7 (% 15,90)	0 (% 0,00)	33 (% 13,10)	
	<i>Kardiyopulmoner rehabilitasyon</i>	-	2 (% 2,60)	1 (% 1,10)	2 (% 4,50)	0 (% 0,00)	5 (% 1,98)	
	<i>Norolojik rehabilitasyon</i>	-	10 (% 13,20)	6 (% 6,50)	10 (% 13,20)	10 (% 13,20)	36 (% 14,28)	
	<i>Akademisyen</i>	-	2 (% 2,60)	2 (% 2,20)	6 (% 13,60)	5 (% 12,80)	15 (% 5,95)	
	<i>Kadın ve Erkek Sağlığı</i>	-	0 (% 0,00)	0 (% 0,00)	1 (% 1,25)	1 (% 2,55)	6 (% 2,38)	
	<i>Vestibuler Rehabilitasyon</i>	-	0 (% 0,00)	0 (% 0,00)	0 (% 0,00)	1 (% 2,55)	0 (% 0,00)	
	<i>Evde Sağlık Hizmetleri</i>	-	0 (% 0,00)	0 (% 0,00)	2 (% 2,50)	1 (% 2,55)	0 (% 0,00)	
	<i>Ortez ve Protez Rehabilitasyonu</i>	-	0 (% 0,00)	0 (% 0,00)	1 (% 1,25)	0 (% 0,00)	0 (% 0,00)	
Eğitim n (%)								
	<i>Lisansüstü Eğitim</i>	-	5 (% 6,60)	19 (% 20,40)	15 (% 34,10)	14 (% 35,90)	53 (% 21,03)	0,001
	<i>Kurs</i>	-	56 (% 73,70)	65 (% 69,90)	25 (% 56,80)	21 (% 53,80)	167 (% 66,27)	
	<i>Yok</i>	-	15 (% 19,70)	9 (% 9,70)	4 (% 9,10)	4 (% 10,30)	32 (% 9,85)	
İş arama zamanı (ay; ortalama ± standart sapma)	-	5,33 ± 3,88	4,87 ± 4,19	3,86 ± 3,38	2,28 ± 3,00	4,15 ± 3,83	0,050*	
İş ortamından memnun musunuz? n (%)								
	<i>Evet</i>	-	32 (% 42,10)	37 (% 39,80)	20 (% 45,50)	21 (% 53,80)	65 (% 85,50)	0,316
	<i>Hayır</i>	-	35 (% 46,10)	42 (% 45,20)	19 (% 43,20)	18 (% 46,20)	10 (% 13,20)	
Mesleği isteyerek seçtiniz mi? n (%)								
	<i>Evet</i>	-	65 (% 85,50)	82 (% 88,20)	39 (% 88,60)	37 (% 94,90)	223 (% 88,49)	0,785
	<i>Hayır</i>	-	10 (% 13,20)	11 (% 11,80)	5 (% 11,40)	2 (% 5,10)	28 (% 11,50)	

n, kişi sayısı; * Tek Yönlü Anova ve Tukey post hoc testi; diğerleri ki kare testi.

Tablo 3. Mezunların memnuniyet, amaç, misyon, vizyon ve program çıktıları anketlerinin sonuçları.

Parametreler	Son Sınıf yeni mezun öğrenciler	1-2 senelik mezun	3-4 senelik mezun	5-6 senelik mezun	7-8 senelik mezun	Tüm mezunlar	P
Ortalama ± Standart Sapma							
Acıbadem Üniversitesinin Tercih sırası	2,96 ± 2,86	3,07 ± 3,02	2,13 ± 1,82	2,21 ± 1,81	5,36 ± 6,32 ^a	3,00 ± 3,38	<0,001
Meslek olarak fizyoterapistliği seçmiş olmaktan memnuniyeti	7,34 ± 2,55	7,36 ± 2,61	6,03 ± 3,18	6,71 ± 2,76	6,64 ± 2,43	6,75 ± 2,82	0,202
ACU- FTR bölümünün eğitiminden genel memnuniyet	9,75 ± 0,78 ^b	9,07 ± 1,02	8,60 ± 1,45	8,82 ± 1,15	8,50 ± 1,28	8,82 ± 1,22	<0,001
ACU- FTR bölümünün eğitimi meslekte kullanabilme	-	8,65 ± 1,24	8,43 ± 1,53	8,21 ± 1,70	8,18 ± 1,41	8,42 ± 1,47	0,273
Amaçlar							
<i>Amaç 1</i>	9,78 ± 0,58 ^b	8,72 ± 1,43	8,68 ± 1,46	8,37 ± 1,56	8,18 ± 1,41	8,84 ± 1,41	<0,001
<i>Amaç 2</i>	9,75 ± 0,77 ^b	8,69 ± 1,42	8,58 ± 1,58	8,25 ± 1,72	8,72 ± 1,41	8,76 ± 1,51	<0,001
<i>Amaç 3</i>	9,57 ± 0,97 ^b	8,79 ± 1,38	8,67 ± 1,42	8,51 ± 1,65	8,62 ± 1,53	8,83 ± 1,41	0,001
Misyon	9,55 ± 1,17 ^b	8,72 ± 1,64	8,54 ± 1,56	8,39 ± 1,69	8,46 ± 1,72	8,73 ± 1,60	0,001
Vizyon	8,59 ± 0,96 ^b	8,65 ± 1,36	8,61 ± 1,56	8,10 ± 1,87	8,72 ± 1,41	8,73 ± 1,51	<0,001
Program Çıktıları							
<i>Program Çıktısı 1</i>	9,78 ± 0,63 ^b	8,76 ± 1,38	8,60 ± 1,44	8,30 ± 1,66	8,78 ± 1,41	8,81 ± 1,42	<0,001
<i>Program Çıktısı 2</i>	9,65 ± 0,71 ^b	8,73 ± 1,35	8,60 ± 1,43	8,32 ± 1,68	8,70 ± 1,47	8,80 ± 1,42	<0,001
<i>Program Çıktısı 3</i>	9,64 ± 0,62 ^b	8,63 ± 1,38	8,63 ± 1,45	8,34 ± 1,64	8,71 ± 1,49	8,81 ± 1,49	<0,001
<i>Program Çıktısı 4</i>	9,69 ± 0,70 ^b	8,71 ± 1,31	8,53 ± 1,56	8,35 ± 1,61	8,69 ± 1,47	8,74 ± 1,51	<0,001
<i>Program Çıktısı 5</i>	9,67 ± 0,58 ^b	8,64 ± 1,32	8,58 ± 1,57	8,21 ± 1,62	8,64 ± 1,54	8,81 ± 1,49	<0,001
<i>Program Çıktısı 6</i>	9,70 ± 1,05 ^b	9,27 ± 1,66	9,14 ± 1,22	9,04 ± 1,76	9,67 ± 1,26	9,37 ± 1,96	<0,001
<i>Program Çıktısı 7</i>	9,61 ± 0,85 ^b	9,30 ± 1,31	9,08 ± 1,02	9,30 ± 1,22	9,00 ± 1,29	9,10 ± 1,12	<0,001
<i>Program Çıktısı 8</i>	9,66 ± 0,88 ^b	8,76 ± 1,48	8,60 ± 1,60	8,25 ± 1,52	8,67 ± 1,56	8,76 ± 1,48	<0,001
<i>Program Çıktısı 9</i>	8,63 ± 0,84 ^b	6,46 ± 2,43	6,11 ± 2,54	6,29 ± 2,54	6,04 ± 3,07	6,53 ± 2,56	<0,001
<i>Program Çıktısı 10</i>	9,06 ± 1,69 ^b	7,21 ± 2,54	7,72 ± 2,31	7,64 ± 2,30	7,95 ± 1,94	7,88 ± 2,29	<0,001

Amaçlar ve program çıktılarının içerikleri Tablo 1'de gösterilmektedir; ACU-FTR, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü; Tek Yönlü Anova ve Tukey post hoc testi; ^a, Son sınıf yeni mezun öğrencilere göre anlamlılık, ^b Diğer gruplara göre anlamlılık.

Tablo 4. Mezunların memnuniyet, amaç, misyon, vizyon ve program çıktılarının ilişkisi.

Parametreler	Mezuniyet yılı	İsteyerek mesleği seçme	Meslek memnuniyeti	Çalışma memnuniyeti	İş arama süresi	..U- FTR genel memnuniyeti	Amaçların ortalaması	Vizyon	Misyon
İsteyerek mesleği seçme	r	-0,051							
	p	0,501							
Meslek memnuniyeti	r	-0,154*	0,056						
	p	0,040	0,459						
Çalışma memnuniyeti	r	0,211**	0,082	0,056					
	p	0,005	0,278	0,459					
İş arama süresi	r	0,179*	0,241**	-0,140	-0,189*				
	p	0,017	0,001	0,062	0,009				
ACU- FTR genel memnuniyeti	r	-0,126	-0,080	0,347**	-0,094	0,018			
	p	0,094	0,290	<0,001	0,212	0,621			
Amaçların ortalaması	r	-0,089	-0,077	0,360**	-0,138	-0,037	0,858**		
	p	0,235	0,308	<0,001	0,066	0,628	<0,001		
Vizyon	r	-0,770	-0,052	-0,079	-0,096	-0,091	0,680**	0,863**	
	p	0,308	0,493	0,297	0,200	0,225	<0,001	<0,001	
Miyon	r	-0,099	-0,079	-0,052	-0,179*	-0,122	0,665**	0,830**	0,843**
	p	0,189	0,297	0,493	0,017	0,105	<0,001	<0,001	<0,001
Program Çıktılarının ortalaması	r	-0,094	-0,113	-0,071	-0,112	-0,040	0,710**	0,934**	0,925**
	p	0,214	0,133	0,349	0,135	0,594	<0,001	<0,001	<0,001

ACU-FTR, Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü; pearson korelasyon analizi, r, korelasyon katsayısı, *, p<0,05; **p<0,01, kalınlaştırılmış veriler anlamlılık bildirmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Henüz çalışma hayatına başlamamış yeni mezun öğrenciler ile farklı zamanlarda mezun olan eski mezun öğrencilerin bölümün eğitim amacı, vizyonu, misyonu ve program çıktıları hakkındaki fikirlerini öğrenmek ve öğrenciler tarafından algılanan karşılama düzeyini araştırmak çalışmamızın ilk amacını oluşturmaktaydı. Bu amaca yönelik olarak mevcut çalışmada yeni mezun öğrencilerin ACU-FTR bölümü mezunu olmaktan duydukları memnuniyet eski mezunlara göre daha yüksek düzeyde olduğu görüldü. Amaç, vizyon ve misyon için verdikleri değerlerin ortalamaları da yeni mezun öğrencilerin eski mezunlara göre daha yüksekti. Özellikle program çıktılarını karşılama düzeylerinin yeni mezunlarda eski mezunlara göre daha üst seviyede olduğu göze çarpmaktaydı. Genel olarak; eski mezunların sonuçları, İngilizce ve bilgisayar ile ilgili program çıktısı 9 ve 10 dışında, sekiz üstü ve yüksek seviyede idi.

Mezun öğrencilerin şu anki durumu, eğitim memnuniyetleri ile iş hayatı hakkındaki memnuniyetlerinin ve iş bulma sürelerinin yıllara göre farklılık içerip içermediğinin belirlenmesi ve tüm bu sonuçların birbiri ile ilişkisini araştırmak da çalışmanın diğer amacını oluşturmaktaydı. Bu amacın araştırılması sonucunda mezuniyet yılı arttıkça, mesleki memnuniyette azalma olduğu görülürken iş arama süresinde ise kısalma yarattığı belirlendi. Özellikle, isteyerek fizyoterapistlik mesleğini seçen kişilerin iş bulma süresi daha kısaydı (düşük derecede ilişki). Mesleki memnuniyeti yüksek olan kişilerin, ACU-FTR bölümünde okumuş olmaktan duydukları genel memnuniyeti daha yüksek düzeydeydi (orta düzeyde ilişki). Ek olarak; ACU-FTR bölümünde okumuş olmaktan duydukları genel memnuniyeti yüksek olan mezun öğrencilerin amaçlar, vizyon, misyon ve program çıktılarının algılanan karşılama düzeyleri de orta ve yüksek derecede ilişkili idi.

Eğitim programlarının yüksek kalitede planlanmış olması fizyoterapistlerin mesleki yeterlilik ve yetkinlik seviyesini yükseltebilir. Dolayısıyla, hem hastaların hem de bakım verenlerin memnuniyetleri de artırılabilir (Kim ve Kim, 2019). Bu bağlamda son kırk yılda fizyoterapi eğitimi de tüm dünyada önemli ölçüde değişmiştir. Ağırlıklı olarak hastanelerde uygulanan programların üniversitelere de aktarılması yoluyla FTR eğitiminin uygulamalı bilimler ve klinik bilimler çerçevesi çizilmiştir (Hunt, Adamson, Higgs ve Harris, 1998). Ayrıca; Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organisation, 1983), ulusal sağlık hizmetleri (Griffiths, 1983) ve yüksek öğrenim (Chapple ve Murphy, 1996; Harris, Adamson ve Hunt,

1998) gibi birçok alanda kalite önemli bir konu haline gelmiştir. Yükseköğretimde kalite kapsamında, özellikle öğrenme ve öğretme kalitesi üzerine ciddi bir odaklanma vardır (Law, 2000). Fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitiminde kalite ile ilgili yapılmış çalışmaların sayısı oldukça azdır (El Ansari 2003). Fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitiminde önde gelen üniversitelerin çoğu, programın tamamlanmasından sonra mezunlarına öğrenci memnuniyet anketi yapma eğilimindedir. Ancak, bu konuda çalışma sayısı daha da kısıtlıdır (Duarte, Raposo ve Alves, 2012; Murray J, Kidd W, McMahon ve Viswarajan, 2020; Kim, 2011).

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi tarafından açıklanan Üni-Veri değerlerine göre fizyoterapistlerin altı ay içinde iş bulma oranı %70,5 olarak belirlenmiştir (Uni-veri, 2021). Türkiye’de 2012-2016 yılları arasında mezun olan fizyoterapistlerin iş bulma sürelerini araştırmak için yapılan başka bir çalışmada ise 1120 mezun araştırılmış ve iş bulma oranı % 80,2 olarak belirtilmiştir. Ek olarak; aynı çalışmada 0-3 ay arasında iş bulma oranı da % 46 olarak saptanmıştır (Karagözoğlu Coşkunsu, Toprak, Duman ve İnal, 2018). Mevcut çalışmada da benzer şekilde iş bulma süresi ortalama 4,15 ay iken, ankete katılan mezunların % 94,84’ü bir işte çalışmaktadır. Fakat yeni mezunların eski mezunlara göre anlamlı şekilde daha az iş bulabildikleri belirlenmiştir. Bu durumun oluşmasının nedeninin, sürekli yeni bölümler açılması, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümlerinin kontenjan sayılarının artırılması ve bu durumlara bağlı olarak her geçen yıl mezun olan öğrenci sayısındaki artışın, istihdam durumunu olumsuz yönde etkilemesi olduğu düşünülmektedir. Ancak, şunu da eklemek gerekir ki Türkiye’de nüfusa oranla fizyoterapist sayısı hala yeterli değildir. İstihdamın artırılması amacıyla daha sonraki çalışmaların istihdamın önündeki engelleri kaldırmak ve çözüm yollarını incelemek üzerine planlanması önerilmektedir (Karagözoğlu Coşkunsu, Toprak, Duman ve İnal, 2018).

Güney Kore’de 2019 yılında yapılan bir çalışma; 431 fizyoterapi ve rehabilitasyon mezununun % 81,4’ünün fizyoterapist olarak çalıştığını ve % 80,8’inin de meslekte çalışmaktan memnun olduğu gösterilmiştir (Kim ve Kim 2019). Mevcut çalışmada da ankete katılan eski mezun öğrencilerin % 94,84’ünün çalıştığı, Güney Kore’de yapılan çalışmaya benzer şekilde % 85,50’sinin de iş ortamından memnun olduğu saptandı. İlginç olarak; fizyoterapistlik mesleğini seçmekten memnun olma durumunun yeni mezunlarda 7,34-7,36 gibi değerlerde olduğu belirlenirken, eski mezunlarda istatistiksel olarak anlamlı olmasa da ortalamanın daha düşük seviyelerde (6,04-6,71) olduğu saptandı. Ayrıca, mezuniyet yılı

arttıkça öğrencilerin mesleki memnuniyetlerinin de düştüğü görüldü. Bunun sebeplerinin açık uçlu sorulara verilen cevaplarda belirtilen; “işverenin çalışanından beklentilerinin eğitimimize göre farklı olması, fizyoterapistlerin çalışma şartları ve otonomisinin olmaması, özellikle sosyal güvenlik kurumu ile anlaşmalı hastanelerde çok fazla sayıda hasta alabilmek adına, hasta sayısının fazlalığı, seans sayılarının çok ancak süre olarak kısa tutulması, maaşların yıllar geçtikçe azalması” nedenlerle olduğunu düşünmekteyiz. Bu nedenle, özellikle sağlık politikalarının değişmesi ve düzenlenmeler yapılması gerektiğini düşünmekteyiz. Ek olarak; artan mezun sayısı, iş bulma kaygısı ve mesleki saygınlığın azaldığı düşünceleri de FTR öğrencilerinde umutsuzluk düzeyini yıllar geçtikte daha fazla etkilediği görülmektedir (Kaya Mutlu, Özdiçler ve Birinci, 2017; Kahraman, Saraç, ve Özer Kaya, 2018). Dolayısıyla, planlanacak düzenlemelerin erken zamanda yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Yetenek veya ilgi alanlarına göre isteyerek bölümlerini seçen Güney Koreli fizyoterapi öğrencilerinin çoğunda, ilgi duymayanlara göre daha yüksek memnuniyet skorları bildirildiği görülmüştür (Kim, Kim, Song, Ahn ve Chae, 2004; Kim ve Lee, 2015). Bu nedenle, öğrencilerin ilgi alanına göre isteyerek bölüm seçmesi ve eğitim almasının bölüm ve kariyer memnuniyetlerini etkileyebileceği düşünülebilir (Temesgen ve dig., 2021). Ayrıca yazarların 2019 yılında mezunlarla yaptığı diğer bir çalışmada mesleği isteyerek seçen kişilerin ACU-FTR eğitiminden memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu da belirlenmiştir (orta düzey ilişki) (Kaba ve Alaca, 2019). Mevcut çalışmada da literatüre benzer olarak isteyerek mesleği seçen kişilerin iş arama sürelerinin daha kısa ve memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Misyon Türk Dil Kurumuna göre görev anlamına gelmektedir (www.tdk.gov.tr, 2013) ve kurumun neyi başarmak için var olduğunu belirtir. (Muslu, 2014). Ülgen ve Mirze’ye göre; kurumun misyonu, kuruluş ve varlık nedenidir. Ayrıca, hangi ürünleri nerede ve nasıl üreteceği, iş felsefesinin ne olacağı, hangi değerlere sahip olacağı, diğer kurumlardan farkı da misyonla tanımlanır (Ülgen ve Mirze, 2010). Vizyon ise Türk Dil Kurumuna göre görünüm, ayrıca ülkü, sağgörü ve ileri görüş olarak belirtilir (www.tdk.gov.tr, 2013). Geleceğin yaşayan bir resmi olarak da söylenebilir. Vizyon, amaçlar ve hedefler gibi yıldan yıla dalgalanmalar ve değişimler göstermez aksine kalıcı bir vaattir. Gelecekte varılmak istenen durumun yani vizyonun belirli olması, kurumun bugünkü tercihlerinde tutarlı olmasına da olanak sağlayacaktır (Erdoğan ve Diğerleri, 2012). Kurumlar vizyon ve misyonu belirlenmesinden

sonra gelecekle ilgili stratejilere rehber olacak, bunların değerlendirilmesine yardımcı olacak amaç ve hedeflerini belirler. Vizyonun, belirli bir zaman sürecinde nicelik olarak ifade edilmiş şekli olarak amaç ve hedefler ortaya çıkmaktadır. Amaç ve hedefler kesin ve ölçülebilir özellikte olmalıdır (Akgemci ve Güleş, 2009). Misyonunu bilmeyen, vizyon sahibi olmayan, amaç ve hedefleri belli olmayan ve bunları ölçmeyen kurumlar, diğer bir ifadeyle, ben kimim ve yarın nerede olacağım sorularına cevap bulamayan kurumlar, yoğun rekabet ortamında kendilerine yer bulamazlar. Bu nedenle kurumlar misyon, vizyon, amaç ve hedefi sadece yazılı bir metin olmaktan çıkarıp, tüm kurum paydaşları (iç ve dış paydaş) tarafından kabul edilen ve gerçekleşmesine destek olunan bir kavram olmasını sağlanmalıdır (Muslu, 2014). Ek olarak, mezunun hangi niteliklerle ve yeterliliklerle donanmış olduğunu belirten bir eğitim programının program çıktısı da (program yeterlilikleri) bölümün amaç, hedef, misyon ve vizyonu ile mutlaka ilişkili olmalıdır (Kırkavak, Özaktaş, ve Ertem, 2019). Üniversitelerin dış paydaşlarının önemli bir bölümünü oluşturan mezunların bu kavramlar üzerine ne düşündüğü ve eğitim programının bu kavramlara yönelik hazırlanmış olup olmadığını ölçmesi ve eleştirmesi eğitim programının kendini geliştirmesine, kavramlara yaklaşmasına olanak sağlayacaktır. Mevcut çalışmada bu amaçlar doğrultusunda bu kavramların algılanan karşılama düzeyini ölçmek için hazırlanmıştır. Sonuçta; mezunlarımızın amaç, vizyon ve misyon için verdikleri değerlerin ortalamaları yüksekti ve yeni mezun öğrencilerin eski mezunlara göre puanlamalar ise daha yüksek olarak görüldü.

Jones, McIntyre ve Naylor (2010) fizyoterapi öğrencilerinin başarılı bir şekilde iş bulmak için yeterince hazır olup olmadıklarını araştırmışlardır. Çalışmalarında; öğrencilerin, sadece etkili iletişim becerisine sahip olma, konu ile ilgili bilgi birikiminin olması ve ekip çalışmasını istihdam için temel kriterler olarak belirledikleri görülmektedir. Bu kriterler güncel raporlarla da (Archer ve Davison, 2008) uyumludur ve işverenlerin %85'inin bu mesleki becerileri de önemli istihdam faktörleri olarak gördüğü belirtilmektedir. Ayrıca, işverenlerin takım üyesi olarak çalışma konusunda öğrencilerin daha yetkin olması konusunda istekleri bulunmaktadır. Üniversitede öğrencilere yapılandırılmış grup ve takım çalışması için daha fazla fırsat verilebilirse bu durumun daha kolay gelişebileceği de bildirilmektedir (Ramli, Nawawi ve Chun, 2010). Mevcut çalışmada öğrencilerimiz program çıktılarında ekip içinde etkin çalışma ve araştırma yapma ile ilgili çıktısına (PÇ. 6=*Bireysel ve ekip olarak etkin biçimde çalışabilme becerisine ve mesleğini evrensel etik prensipler çerçevesinde*

uygulama bilincine sahip olur) yüksek puanlar verdiler (>9). Bu durum işverenlerin istekleri ile uyumluydu. En düşük program çıktımız İngilizce dili ile ilgili olan çıktımızdı (<7). Okul genelinde de İngilizce program sonuçları iyi değildi. Bu nedenle 2017 yılından itibaren profesyonel bir dış değerlendirme kurumu ile üniversite anlaşma sağladı ve çıkan rapor doğrultusunda 2017'den itibaren İngilizce eğitimi değiştirildi ve ACU-FTR bölümüne isteğe bağlı hazırlık programı dahil edildi. Bu değişiklikleri bitiren mezunlarımız 2020 yılı mezunlarıdır ve 2020 mezunlarının bu program çıktısına daha yüksek puan vermesi bu durumun değiştiğini bize gösterebilir. Ayrıca yeni mezun öğrencilerimizin amaç, vizyon, misyon ve program çıktısı değerlerine daha yüksek skor vermesinin bir nedeni de her sene yaptığımız eğitim programı değişiklikleri olduğunu düşünmekteyiz. ACU-FTR bölümü 2015 yılından itibaren (ikinci mezunlarımızı verdikten sonra) her akademik yıl sonunda öğrencileri ile müfredat komisyonu toplantıları gerçekleştirmektedir. Bu toplantıda ders değerlendirme anketleri, bölüm (eğitici, eğitim programı, danışman, sınıf düzeni, ders düzeni ve genel), üniversite (kampüs olanaklarının tümü) memnuniyet anketleri, ders not ortalamalarının istatistiği, iş yükü anketleri (her üç-dört senede bir yapılan) ve mezunlarımıza yaptığımız memnuniyet anketleri sonuçlarını tartışmakta ve toplantıya katılan tüm üyelerin öneri ve eleştirileri kaydedilmektedir. Bu öneriler doğrultusunda bölümdeki tüm öğretim üyelerinin katılımı ve müfredat komisyonu üyeleri ile birlikte (her sınıftan iki, son sınıftan üç veya dört öğrenci, iki mezun öğrenci ve müfredat komisyonunda görevli öğretim elemanları ve bölüm başkanı) yapılan son bir toplantı ile eğitim programı her sene yenilenmektedir. Yeni mezunlarımızın puanları diğer mezunlarımıza göre daha yüksek olarak görmemizin nedenlerinin bunlar olduğunu düşünmekteyiz.

Fizyoterapi ve rehabilitasyon bilim alanının eğitimi ile ilgili Avustralya, Amerika ve Kanada'da akreditasyon raporları ve rehberler yayınlanmıştır (McMeeken ve diğerleri, 2005; Capte, 2013; CCUP, 2014). Literatüre bakıldığında, Türkiye'de fizyoterapi ve rehabilitasyon bilim alanı için geliştirilmiş eğitim programını değerlendiren bir çalışma bulunamamıştır. Bu nedenle verilerimizi diğer üniversitelerin fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümleri ile tartışamadık. Uluslararası rehberler yayınlanmış olsa bile mezun sonuçlarını ve çıktılarını ile karşılaştıran bir çalışma da bulunmadığından dolayı diğer ülke verilerini de kendi verilerimizle tartışamamış olmamız çalışmamızın bir kısıtlılığını oluşturmaktadır. Çalışmamızda ACU-FTR eğitiminden memnun olma durumu, amaç, vizyon, misyon ve

program çıktılarının algılanan karşılama düzeyi iş hayatına başlamamış yeni mezun öğrencilerde daha yüksek iken (>9) mezuniyet yılı arttıkça öğrencilerde bu oranın düştüğü saptandı (>8). Yeni mezunlarda bu parametrelerin yüksek çıkmasının nedeninin, belli dönemlerde uyguladığımız anket ve gerçekleştirdiğimiz çalıştay sonuçlarına göre, eğitim programında ihtiyaca yönelik değişiklikler yapmamız olduğunu düşünmekteyiz. Daha eski mezunlarda aynı parametrelerin düşük seviyede çıkmasının nedeninin ise yukarıda bahsi geçen sağlık politikaları ve istihdam sorunları olduğu fikrindeyiz. Eğitim programında yaptığımız değişiklikler ve bunu sürekli izlenebilir hale getirecek şekilde ortaya koyduğumuz uygulamalar ile ACU-FTR bölümü 2020 yılında Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği tarafından beş senelik akreditasyon almaya uygun bulunması da bu görüşlerimizi desteklemektedir.

Çalışmamızda, mezunlarımızın % 67'sinin anketi doldurması bir kısıtlılık oluşturmaktadır. Ek olarak; bölümden duyulan genel memnuniyet ve mesleki memnuniyet açısından FTR programlarına özgü geçerliliği gösterilmiş Türkçe bir anketin bulunmaması çalışmamızın diğer bir kısıtlılığıdır. Gelecekte, geçerliliği ve güvenilirliği olan anketlerin oluşturulmasının, diğer üniversitelerdeki FTR bölümlerinin de bu değerlendirmeleri yapmasına olanak sağlayacağı ve elde edilen sonuçların karşılaştırılmasına da katkıda bulunacağını öngörmekteyiz. Ayrıca çalışmamızda yıllar geçtikçe mezun öğrencilerin meslek ve iş memnuniyetlerin azalması, yeni mezunların iş bulma olasılığın azalması bu konuda sağlık politikalarının değişmesi ve istihdam sorunları için yeni fikirler üretilmesi gerektiği fikrindeyiz. Fakat çalışmada sadece kendi bölümümüz ile ilgili olarak bu sonuçlar elde edilmiştir. Diğer FTR bölümlerinin yapacağı mezun çalışmalarının bu konunun daha önemli olarak ortaya konmasına ve çalışmalarında öğrencilerden çözüm önerileri istenerek bu çözüm önerilerin de gerekli makamlara iletilmesi için yapacakları araştırmaların yol gösterici olabileceğini öngörmekteyiz.

Sonuç olarak; ACU-FTR bölümü öğrencilerinin amaç, vizyon, misyon ve program çıktılarının algılanan karşılama düzeyi yüksek olarak saptanmıştır ve yeni mezunlarda bu düzey eski mezunlara göre daha yüksektir. Eski mezunların şu anda bir işyerinde çalışıyor olma durumu, lisansüstü eğitime katılma oranı yüksek iken iş arama süreleri daha kısa olarak saptanmıştır. Mezuniyet yılı arttıkça öğrencilerin, mesleki memnuniyeti ve iş arama durumunun düşük olduğu görülürken, isteyerek mesleği seçen kişilerin iş bulma süresi

kısalmıştır. Mesleki memnuniyeti yüksek olan kişilerin ACU-FTR bölümü genel memnuniyetinin ve amaçların algılanan karşılanma düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Finansal Destek

Çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Akgemci, T., Güleş H.K. (2009) *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Ann, Ö., Hagg, K., & Dahlgren, L. (1999). Competent women and competing professions-Physiotherapy educators' perceptions of the field. *Advances in Physiotherapy*, 1(2), 59-72.
- Archer, W., & Davison, J. (2008). Graduate employability. *The council for industry and Higher Education*, 1-20.
- Arsal Z. Program Çıktılarının Kaynakları/ Türkiye Yüksek Öğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇÇ)-Program Çıktısı Yazımı. 2021 (Atıf tarihi: 2021 03.12). <http://bologna.ibu.edu.tr/img/tycc.pdf> adresinden elde edildi
- Broberg, C., Aars, M., Beckmann, K., Emaus, N., Lehto, P., Lähteenmäki, M. L. ve diğerleri. (2003). A conceptual framework for curriculum design in physiotherapy education—an international perspective. *Advances in Physiotherapy*, 5(4), 161-168.
- CCPUP, *Entry-to-Practice Physiotherapy Curriculum: A Companion Document: Clinical Education Guidelines for Canadian University Programs* The Canadian Council of Physiotherapy University Programs. 2014
- Commission on accreditation in physical therapy education (CAPTE). *Position papers: accreditation handbook*, April 2013.
- Chapple, M and Murphy, R (1996). 'The nominal group technique: Extending the evaluation of students' teaching and learning experiences', *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 21, 147-158
- Chartered Society of Physiotherapy & Council for Professions Supplementary to Medicine. *The curriculum framework*. London: CSP; 1996
- D'Souza, M. S., Karkada, S. N., Parahoo, K. ve Venkatesaperumal, R. (2015). Perception of and satisfaction with the clinical learning environment among nursing students. *Nurse Education Today*, 35(6), 833-840.
- Duarte, P. O., Raposo, M. B., & Alves, H. B. (2012). Using a satisfaction index to compare students' satisfaction during and after higher education service consumption. *Tertiary Education and Management*, 18(1), 17-40.
- Duque, L. C. (2014). A framework for analysing higher education performance: students' satisfaction, perceived learning outcomes, and dropout intentions. *Total quality management & business excellence*, 25(1-2), 1-21.
- El Ansari, W. (2003). Satisfaction trends in undergraduate physiotherapy education. *Physiotherapy*, 89(3), 171-185.
- El Ansari, W. (2003). Satisfaction trends in undergraduate physiotherapy education. *Physiotherapy*, 89(3), 171-185.
- Erden, A. (2015). Türkiye'deki fizyoterapi öğretim elemanlarının ve son sınıf öğrencilerinin fizyoterapi eğitimi ile ilgili memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Erdoğan, B.Z., N.Tokgöz, C. Ulukan, E. Demirci, B. Baraz, M.A. Tiltay, D. Taşçı, S. Besler. (2012). *Stratejik Yönetim-I*. 1. Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Çekirdek Eğitim Programı. 2016 (Atıf tarihi: 2021 28.09). https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Ulusal-cekirdek-egitimi-programlari/fizyoterapi_cekirdek_egitim_programi.pdf. adresinden elde edildi
- Fontaine, K. (2014). Effects of a retention intervention program for associate degree nursing students. *Nursing Education Perspectives*, 35(2), 94-99.
- García-Aracil, A., Palomares-Montero, D. (2010). Examining benchmark indicator systems for the evaluation of higher education institutions. *Higher Education*, 60, 217-234. doi: 10.1007/s10734-009-9296-8

- Gray, J. A., & DiLoreto, M. (2016). The effects of student engagement, student satisfaction, and perceived learning in online learning environments. *International Journal of Educational Leadership Preparation*, 11(1), n1
- Griffiths, R (1983). NHS Management Inquiry, *Department of Health and Social Security*, London
- Gürses, H. N., Alemdaroğlu, İ. ve Tanriverdi, M. (2014). Türkiye’de fizyoterapi ve rehabilitasyon fakülte bölümü/yüksekokullarının incelenmesi ve müfredat analizi. *Türk Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi/Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*, 25(1), 3.
- Harden, R. M., Crosby, J. R., Davis, M. H., & Friedman, M. (1999). Part 5 From competency to meta-competency: a model for the specification of learning outcomes. *Outcome-based*, 21(1).
- Harris, L M, Adamson, B J and Hunt, A E (1998). ‘Assessing quality in higher education:Criteria for evaluating programmes for alliedhealth professions’, *Assessment and Evaluationin Higher Education*, 23, 273-281
- Higgs, J. O. Y., Hunt, A., Higgs, C., & Neubauer, D. (1999). Physiotherapy education in the changing international healthcare and educational contexts. *Advances in Physiotherapy*, 1(1), 17-26.
- Hunt, A, Adamson, B, Higgs, J and Harris, L (1998). ‘University education and the physiotherapy professional’, *Physiotherapy*, 84,6, 264-273
- Jones, M., McIntyre, J., & Naylor, S. (2010). Are physiotherapy students adequately prepared to successfully gain employment?. *Physiotherapy*, 96(2), 169-175.
- Kaba, H., Alaca, N. (2019). Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Mezunlarının Memnuniyet Düzeyleri ve Program Çıktıları Sonuçları. *1. Uluslararası Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Kongre Kitabı*, 136-148.
- Kahraman, T., Saraç, D. C. ve Özer Kaya, D. (2018). Eğitiminin başında ve sonunda olan fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin beklenti ve memnuniyet düzeylerinin karşılaştırılması. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(1), 15-22.
- Karagözoğlu Coşkunsu, D., Toprak, M., Duman, Ç. ve İnal, H. S. (2018). Türkiye’de fizyoterapistlerin iş bulma sürelerinin ve istihdam durumlarının değerlendirilmesi. *Türk Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 29(2), 44-52.
- Kaya Mutlu, E., Özdiñler, A. R. ve Birinci, T. (2017). Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin mesleğe yönelik umutsuzluk düzeyleri ve ilişkili parametreler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 4(3), 228-235.
- Kırkavak, N., Özaktaş, H., & Ertem, M. A. (2019). Program Çıktıları İçin Alternatif Bir Ölçme-Değerlendirme Modeli: Müdek Karnesi. *Endüstri Mühendisliği*, 30(1), 32-48.
- Kim, J. K. (2011). A study on vocational personality types, major satisfaction and accomplishments of students majoring in physical therapy. *Catholic University of Pusan*.
- Kim, K., & Kim, J. (2019). Differences in Perception and Needs for Continuing Education according to the Career of Physiotherapists. *Journal of The Korean Society of Integrative Medicine*, 7(4), 81-88.
- Kim, S. Y., Kim, C. H., Song, J. Y., Ahn, D. H., & Chae, J. B. (2004). An investigation of factors which influence physical therapy students' satisfaction with their clinical practice. *Physical Therapy Korea*, 11(3), 71-84.
- Kim, Y. L., & Lee, S. M. (2015). Effect of satisfaction in major at university on academic achievement among physical therapy students. *Journal of Physical Therapy Science*, 27(2), 405-409.
- Krause, M. W., Viljoen, M. J., Nel, M. M., & Joubert, G. (2006). Development of a framework with specific reference to exit-level outcomes for the education and training of South African undergraduate physiotherapy students. *Health policy*, 77(1), 37-42.
- Law, M L (2000). ‘Managing quality ofteaching and learning in the ophthalmicnursing course’, *Nurse Education Today*, 20, 136-140.

- McMeeken, J., Webb, G., Krause, K. L., Grant, R., & Garnett, R. (2005). Learning outcomes and curriculum development in Australian physiotherapy education. *Melbourne: The University of Melbourne*, 12-13.
- Murray, J., Kidd, W., McMahon, A., & Viswarajan, S. (2020, June). Teacher Educators and Expansive Learning in the Workplace and Beyond. *In Frontiers in Education* (Vol. 5, p. 84). Frontiers.
- Muslu, Ş. (2014). Örgütlerde Misyon ve Vizyon Kavramlarının Önemi. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3(5), 150-171.
- Özdemir, S., Acuner, İ. Ç., Akalın, A. A., Tanrıöver, Ö., İzbrak, G., & Ercan, S. (2018). Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde Program Çıktılarının Güncellenmesi: Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Süreci. *Tıp Eğitimi Dünüyası*, 17(52), 76-93.
- Özkan, A. (2015). Bologna süreci kapsamında yükseköğretimde akademik etkinliğin ölçülmesi: Türkiye üniversitelerinde bir uygulama. (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Peterson, M.W., & Einarson, K.E. (2001). What are colleges doing about student assessment? Does it make a difference?. *The Journal of Higher Education*, 72(6), 629–669. doi: 10.2307/2672898
- Quinn, A., Lemay, G., Larsen, P., & Johnson, D.M. (2009). Service quality in higher education. *Total Quality Management*, 20(2), 139–152. doi: 10.1080/14783360802622805
- Ramli, A., Nawawi, R., & Chun, M. P. P. (2010). Employees' perception of employability skills needed in today's workforce among physiotherapy graduates. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 7, 455-463.
- Ratner, B. (2009). The correlation coefficient: Its values range between+ 1/- 1, or do they?. *Journal of targeting, measurement and analysis for marketing*, 17(2), 139-142.
- Richardson, B. (1993). Practice, research and education—What is the link?. *Physiotherapy*, 79(5), 317-322.
- Richardson, J., & Swan, K. (2003). Examining social presence in online courses in relation to students' perceived learning and satisfaction. *JALN*, 7(1), 68-88
- Roh, Y. S., Kim, M. K., & Tangkawanich, T. (2016). Survey of outcomes in a faculty development program on simulation pedagogy. *Nursing & Health Sciences*, 18(2), 210-215.
- Shepard, K. F., & Jensen, G. M. (1990). Physical therapist curricula for the 1990s: educating the reflective practitioner. *Physical Therapy*, 70(9), 566-573.
- Taş, M. A., Çiçek, H., & Yastioğlu, S. (2019). Misyon, Vizyon Ve Amaçlar Bağlamında Geleceğe Bakış: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Stratejik Plan Çalışmaları Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 544-562.
- Temesgen, M. H., Girma, Y., Dugo, T., Azeze, G., Dejen, M., Deres, M., & Janakiraman, B. (2021). Factors Influencing Student's Satisfaction in the Physiotherapy Education Program. *Advances in Medical Education and Practice*, 12, 133.
- Turnbull, G. I. (1994). Educating Tomorrow's Colleagues: The Physiotherapist in the University System. *Physiotherapy Canada*, 46(1), 9-16.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2013). Büyük Türkçe Sözlük. www.tdkterim.gov.tr. adresinden elde edildi (Erişim Tarihi, 03.12.2021)
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi tarafından açıklanan Üni-Veri değerleri. (2021); Atıf tarihi: 2021 28.09. <https://www.cbiko.gov.tr/projeler/uni-veri?process=sectionProfile&sectionProfile=23&variables=2> adresinden elde edildi
- Türkiye Yüksek Öğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇÇ). Atıf Tarihi: 2021 03.12. <http://tyyc.yok.gov.tr/> adresinden elde edildi.
- Ulusoy, H., Arslan, Ç., Öztürk, N. ve Bekar, M. (2010). Hemşirelik öğrencilerinin eğitimleriyle ilgili memnuniyet düzeylerinin saptanması. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 3(2), 15-24.
- Ülgen, H., S.K. Mirze. (2010). İşletmelerde Stratejik Yönetim. İstanbul: Beta Yayınları. Ülgen, H., S.K. Mirze. (2004). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Yükseköğretim Kalite Kurulu; Atıf Tarihi: 2021 03.12. <https://yokak.gov.tr/> adresinden elde edildi.

World Confederation for Physical Therapy. *Description of physical therapy*. Adopted at WCPT
General Meeting, May 1999

World Health Organisation (1983). The Principle of Quality Assurance, *European Reports and Studies*
94, WHO, Copenhagen